Informasjon til foreldre om ekteskap

Hva skal foreldre bestemme?

- Om ungdommer kan ha kjæreste?
- Om de skal gifte seg?
- Når de skal gifte seg?
- Hvem de skal gifte seg med?

Familien Sabil

Maryams foreldre hører at det går rykter om datteren deres. De blir bekymret for at det kan bli vanskelig å få henne "godt gift". De vil hjelpe datteren med å ta gode valg for fremtiden.

Familien Sabil har en datter på 19 år, Maryam. Hun er snart ferdig med videregående skole. Foreldrene er stolte over at hun gjør det bra på skolen. Maryam er av og til sammen med venner etter skoletid, men nå forteller slektninger at det snakkes om at hun er ute med gutter. Foreldrene føler seg dypt såret. Går det rykter om Maryam? Tenker andre at de ikke er gode foreldre? At de ikke passer på datteren sin? De har bedt Maryam om å være mer hjemme.

Vil gi råd til barna

Foreldrene vil gjerne at Maryam skal ta en utdannelse før hun gifter seg, men nå er de bekymret. Å vente med å gifte seg kan skape mer rykter og gjøre det vanskelig å finne en "bra gutt". Og hva hvis Maryam blir forelsket? Ungdom styres ofte av "upålitelige" følelser, og det er jo de voksne som har erfaring, tenker foreldrene. Slektninger spør stadig oftere om når Maryam skal gifte seg. Da moren var på hennes alder, hadde hun vært gift i flere år. Foreldrene vil ikke presse Maryam, men gi råd. Det er vanskelig å snakke med henne om fremtidsplaner og ekteskap, så moren forteller heller om familier hvor det er blitt konflikter og problemer på grunn av barnas valg. Forstår Maryam hvilke problemer det kan føre til at hun venter med å gifte seg? Moren håper at hun vil forstå hva som er best for henne. Men hva skal de gjøre hvis hun ikke hører på dem?

Maryam,
19 år

Maryam Sabil opplever at foreldrene ikke stoler på henne. Hun er bekymret for at de vil gifte henne bort.

Maryam trives på skolen og er noen ganger sammen med venner for å gjøre skolearbeid og prate sammen. Hun vil at foreldrene skal stole på henne og forteller moren mye om hva hun gjør sammen med vennene sine. Hun ble lei seg da foreldrene sa at hun må være mer hjemme, og hun svarte: "Stoler dere ikke på meg? Hører dere mer på hva andre sier enn på meg, deres egen datter?" Etterpå fikk hun dårlig samvittighet for å ha snakket slik til dem.

Hvilke planer har foreldrene?
Maryam vil studere og vente med å gifte seg, men nå er hun bekymret. Foreldrene snakker om at det går rykter. Moren forteller historier om andre familier som har problemer med barna sine. Hva mener hun med det? Maryam gråter av og til på rommet sitt, og det kan være vanskelig å sove. Hun sliter med skolearbeidet, og nylig fikk hun dårlig karakter på en prøve. Maryam tenker: "Det er mitt liv!" Så tenker hun på alt foreldrene har gjort for henne og skammer seg. Maryam har aldri tvilt på at foreldrene vil det beste for henne, men kan hun stole på at de vil ta hensyn til hva hun vil? Hva vil skje hvis foreldrene ikke hører på henne?

- **Da du var ung, hvordan var forholdet til foreldrene dine?**

- **Hvordan var det da du skulle gifte deg? Fikk du selv bestemme hvem du skulle gifte deg med og når ekteskapet skulle skje?**

- **Hvis du var Maryam, hvordan ville du oppleve situasjonen?**

- **Hvilke råd vil du gi til Maryam? Til foreldrene hennes?**

Ekteskap i Norge

Ekteskap skal inngås av egen fri vilje. Dette er nedfelt i menneskerettighetene og i norsk lov. Psykisk press og tvang kan gi ungdommer alvorlige helseplager.

Mange samfunn har tradisjon med arrangerte ekteskap, hvor det å sørge for at barna blir "godt gift" er et ansvar foreldrene har. Arrangerte ekteskap er lovlig i Norge, hvis det inngås frivillig og er ønsket av begge som skal gifte seg.

Tvangsekteskap

Familiens involvering i valg av ektefelle kan oppleves vanskelig for barn som er vokst opp i Norge, der det er vanlig at barn og unge gradvis bestemmer selv. Noen vil finne ektefelle på egenhånd, noen vil gjerne ha foreldrenes aksept og støtte for sitt valg, og noen vil kanskje ha hjelp til å finne ektefelle. Når familiens involvering oppleves som press eller tvang, kalles det tvangsekteskap.

Rettigheter og lover

FNs erklæring om menneskerettigheter sier at ekteskap bare må inngås etter fritt og fullt samtykke. Det betyr at de som skal gifte seg, må være enige. I norsk lov står det at ekteskap skal inngås av egen fri vilje, og kvinner og menn har samme rett til fritt å velge ektefelle. De som skal gifte seg må være over 18 år. Personer av samme kjønn kan også gifte seg.

Å presse eller tvinge noen til å gifte seg er forbudt i Norge og kan straffes med fengsel. Dette gjelder også om ekteskapet blir inngått i utlandet, hvis den som gifter seg er bosatt i Norge.

Ekteskap inngått under press eller tvang kan gjøres ugyldig. Når ekteskapet gjøres ugyldig, blir man registrert som ugift etterpå, og ikke som skilt.

Rett til å bestemme selv
At ekteskap skal inngås av egen fri vilje betyr at man skal bestemme selv *om* man vil gifte seg, med *hvem* man skal gifte seg og *når* man skal gifte seg.

Ingen religion aksepterer tvangsekteskap.

Ekteskap inngått i utlandet er IKKE gyldig i Norge hvis:

- **En av partene er under 18 år når de gifter seg**
- **Ekteskapet er inngått uten at begge partene var til stede under vigselen**
- **En av partene allerede er gift**

Disse reglene gjelder hvis minst én av partene er bosatt i Norge når ekteskapet inngås.

Psykisk press

Tvangsekteskap handler ikke bare om fysisk tvang og vold, men ofte om psykisk press og den unges lojalitet overfor foreldrene. Psykisk press kan være å "mase" på barna, å snakke om hvor lei seg man blir hvis barna ikke hører på foreldrene og å fortelle historier om problemer i andre familier. Presset kan også gjelde barnas valg av venner, klær, fritidsaktiviteter og utdanning. Psykisk press og tvang kan gi barn helseplager som hodepine, søvnproblemer og konsentrasjonsvansker i skolearbeidet. Noen utvikler depresjon eller spiseforstyrrelse. Konflikter kan også gi foreldre helseplager.

Å snakke sammen

Mange foreldre synes det er vanskelig å snakke direkte med barna om fremtid og ekteskap. Hvordan kan man ha autoritet som foreldre og snakke åpent om temaer man kanskje tenker forskjellig om? Respekt og lojalitet overfor foreldre kan hindre barna i å ta opp slike temaer. Foreldre har et stort ansvar for å vise barna at det er mulig å snakke sammen.

- **Ekteskap skal inngås av egen fri vilje**
- **Psykisk press kan gi ungdommer alvorlige helseplager**
- **Foreldre har ansvar for å vise at man kan snakke sammen om vanskelige temaer**

- **Da du var ung, hva ønsket du at dine foreldre hadde snakket med deg om?**
- **Hva tror du ungdommer opplever som vanskelig i forholdet til foreldrene sine?**
- **Vet du hvilke ønsker og planer barna dine har for fremtiden, utdanning og ekteskap? Hvordan kan du ta initiativ til å snakke med dem om det?**

Hvor kan dere få hjelp?

Foreldreveiledning
I mange kommuner er det tilbud om foreldreveiledning. Her kan du treffe andre foreldre for å dele tanker og erfaringer. Foreldre kan snakke om gleder og utfordringer i forholdet til sine barn. Spørsmål som tas opp er: Hvordan kan du få et bedre forhold til ungdommen din? Hvordan kan du støtte og hjelpe ungdommen din til en best mulig utvikling? Hvordan løser andre foreldre vanlige utfordringer? På nettsiden **www.bufetat.no/foreldreveiledning** kan du finne mer informasjon. Du kan også ringe din kommune.

Familievernet
Foreldre som er bekymret for barna sine kan komme til samtale på familievernkontoret, alene eller sammen med barna. Familievernet jobber med fokus på hele familien, og foreldre og ungdom kan få hjelp til å snakke sammen om vanskelige temaer. På nettsiden **www.bufetat.no** kan du finne ditt nærmeste kontor. Du kan også ringe din kommune.

Barnevernet
Foreldre kan få råd og veiledning om barna hos barnevernet. Barnevernet har ansvar for å sikre at barn får nødvendig omsorg og en trygg oppvekst, se **www.barnevernet.no**. Alle kommuner har en barneverntjeneste som du kan kontakte. Du kan finne informasjon på kommunens nettside eller ved å ringe din kommune.

Barnevernvakten

Barnevernvakten har åpent når andre kontorer er stengt. Du kan ta kontakt dersom du har problemer og trenger hjelp raskt. Ring **116 111** og bli satt over til din kommunes barnevernvakt. Dersom det ikke finnes barnevernvakt eller denne er stengt, blir telefonen satt over til Alarmtelefon for barn og unge. For mer informasjon og oversikt over hvor i landet du kan finne barnevernvakten se: **www.barnevernvakt.no**

Ansatte på asylmottak

Hvis du bor på asylmottak, kan du snakke med ansatte ved mottaket. De kan gi råd og eventuelt formidle kontakt til hjelpeinstanser.

Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

Røde Kors-telefonen er en informasjonstelefon hvor både ungdom og foreldre kan få råd av noen med kunnskap om temaet, og hjelp til å komme i kontakt med offentlige hjelpeinstanser. Telefonen er åpen fra 09.00 til 17.00 på hverdager. Tlf: **815 55 201**.

Les mer på: **www.tvangsekteskap.no**

Ekteskap må bare inngås etter fritt og fullt samtykke

fra FNs erklæring om menneskerettigheter

Du kan finne brosjyren på **www.tvangsekteskap.no** og på utgivernes hjemmesider.

Helsedirektoratet

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

IMDi
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

UDI
Utlendingsdirektoratet

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

BUF 00101